

Překotný porod

Překotný porod je porod trvající **méně než dvě hodiny** a probíhající **spontánně** – zkracuje se první doba porodní. Vyskytuje se nejčastěji u multipar, je-li fetus malý a u silných děložních stahů – porodní cesty jsou relativně volné. V našich podmínkách obvykle RZP přijíždí ještě před samotným porodem fetu. V terénu je nutné provést porod, jakmile započnou **velmi silné kontrakce v rychlém sledu**, které nutí rodičku tlačit.

Z hlediska zachránce je nejdůležitější zachovat chladnou hlavu, okamžitě volat **155** a rychle improvizovat.

Druhá doba porodní

Druhá doba porodní začíná zánikem branky. Nejprve je důležité zajistit rodičce relativně klidné a čisté prostředí s maximem soukromí. Rodičku uložíme do polohy v polosedě s pokrčenýma roztaženýma nohama. Přikryjeme horní polovinu těla. Slovně rodičku uklidňujeme a povzbuzujeme k rychlému a krátkému dýchání a tlačení.

K porodu potřebujeme:

- **nůžky** (nůž, skalpel);
- **tři proužky tkaniny** (provázku);
- **krytí**.

Veškerý materiál by měl být pokud možno **sterilní**, zachránce by se měl chránit gumovými rukavicemi a rouškou (šátkem). Pro rodičku je třeba připravit dostatek čistého a suchého materiálu (pleny, prostěradla, deka, ...).

Pro novorozence připravíme:

- materiál k osušení;
- dostatečné množství materiálu k zabalení novorozence.

Vlastní porod

Vyzveme rodičku, aby se chytila pod kolena, předklonila hlavu a tlačila. Mezi kontrakcemi se může uvolnit. Kůže v oblasti **hráze** se napíná a je velmi namáhaná. Zachytíme proto hráz do sterilního materiálu mezi palec a ukazovák nedominantní rukou a chráníme ji tak před rupturou. Dojde-li k odchodu **stolice**, krajinu očistíme směrem zpředu dozadu – zabráníme znečištění porodních cest. Mezitím se objevuje hlavička. Hlavičku přidržujeme, chráníme novorozence před zraněním, ale nijak **neomezujeme** přirozenou rotaci hlavičky. Po porodu hlavičky dochází k další rotaci tělíčka novorozence – ani této nebráníme. Můžeme novorozence chytit pevně za zátylek, sklonit jej mírně dolů – napomůžeme porodu horního raménka. Následným pohybem mírně nahoru směrem k břichu napomůžeme porodu dolního raménka. Poté již můžeme novorozence chytit pevně v podpaží a tahem šikmo vzhůru jej vytáhnout z porodních cest.

Péče o novorozence

Ihned, jak se objeví hlavička, kontrolujeme, zda nemá novorozenec **omotaný pupečník kolem krku!** V případě že ano, opatrně jej uvolníme přes hlavičku nebo raménko. Dítě uložíme mezi nohy rodičky a vyčistíme ústa od plodové vody. V tento okamžik by se měl novorozenec poprvé nadechnout a začít křičet. Nestane-li se tak, okamžitě **zahajujeme KPR!** Novorozenec může být velmi **kluzký**, je tedy nutná značná obezřetnost při manipulaci s ním. Novorozence co nejdříve **osušíme a zabalíme**, abychom zabránili ztrátám tepla.

Dítě nikdy:

- neomýváme;
- nepopleskáváme;
- nedržíme za nožky hlavou dolů.

Pupečník

Pupečník podvazujeme, až když úplně přestane tepat, není-li v dosahu kvalifikovaná pomoc.

Podvaz provádíme na třech místech:

- asi 15 cm od břicha dítěte;
- několik centimetrů od prvního (pro případ selhání);
- 10-20 cm od druhého podvazu.

Mezi druhým a třetím podvazem můžeme pupečník přerušit, obě strany **sterilně kryjeme**.

Po přerušení pupečníku můžeme novorozence uložit na břicho matky. Bráníme prochladnutí matky i dítěte.

Třetí doba porodní

Vyzveme rodičku, aby tlačáním napomohla porodu placenty. **Nikdy** netaháme za pupečník! Po porodu placentu uschováme k následnému vyšetření. Poté rodidla očistíme a kryjeme. Ani po porodu nepodáváme rodičce tekutiny – možnost poporodního vyšetření dělohy.

Komplikace

- Poranění rodičky při rychlém průchodu plodu – řešíme jako zevní krvácení.
- Infekce – obvykle nejsme schopni zajistit asepti.
- Novorozenec je ohrožen nitrolebním krvácením (rychlá změna tlaku).
- Ruptura pupečníku.
- Hypotermie – novorozence co nejrychleji zabalíme.

Odkazy

Související články

- Porod
- Kardiopulmonální resuscitace novorozence

Zdroj

- LEJSEK, Jan a Petr RŮŽIČKA. *První pomoc*. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1845-6.
- VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA ZDRAVOTNICKÁ A STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA, Hradec Králové. *Multimediální pomoc pro pedagogy* [online]. [cit. 2011-12-20]. <<https://ppp.zshk.cz/vyuka/porod.aspx>>.
- PAŘÍZEK, CSC, Doc. MUDr. A. *Překotný porod* [online]. [cit. 2011-12-20]. <http://www.porodnice.cz/vyhledavani?search_api_views_fulltext=prekotny%20porod&search_api_aggregation_1=All>.